

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 365/04-33

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Juraja Horvátha a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Mikuláša Neszméryho, bytom S., zastúpeného advokátkou JUDr. D. V., B., ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/01, za účasti Okresného súdu Bratislava III, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mikuláša Neszméryho na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/01 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/01 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Mikulášovi Neszmérymu n e p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. IV. ÚS 365/04 z 10. novembra 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mikuláša Neszméryho (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 110/01.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom súdneho konania na základe ním podanej žaloby, ktorou sa domáhal „... *mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 3 618 000,- Sk...*“.

Podľa sťažovateľa „... *sa po viac ako troch rokoch od podania žaloby neprikročilo ani k vykonaniu dôkazov...*“.

Okresný súd podaním sp. zn. Spr. 3785/2004 doručeným ústavnému súdu 21. januára 2005 predložil k sťažnosti vyjadrenie, súčasťou ktorého je aj táto chronológia úkonov okresného súdu:

„Vec sťažovateľa Mikuláša Nézméryho ako žalobcu proti žalovaným I. E. G. a II. Slovenská poisťovňa, a. s., o mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 3 milióny 618 tisíc - Sk došla na tunajší súd dňa 20. 6. 2001. Ako zákonný sudca vec vybavuje JUDr. V. L. Prvý úkon bol vo veci učinенý 1. 8. 2001 a spočíval v doručovaní žaloby žalovaným. Žalovaní sa k žalobe vyjadrili dňa 27. a 30. 8. 2001. 31. 8. 2001 súd vytýčil pojednávanie na 28. 1. 2002 o čom boli účastníci konania riadne upovedomení. Dňa 3. 12. 2001 súd zrušil termín pojednávania z dôvodu dočasného pridelenia sudkyne na Krajský súd v Bratislave. Dňa 25. 4. 2002 žalobca inicioval čiastočné späťvzatie žaloby a pristúpenie vedľajšieho účastníka na strane žalovaného - Slovenskej poisťovni, a. s. Dňa 6. 12. 2002 to je po ukončení dočasného pridelenia sudkyne na Krajskom súde v Bratislave súd vyzval PZ žalobcu o špecifikáciu žalobného petitu ako i doplnenie podania. Dňa 23. 12. 2002 súdu doručená zmena žalobného návrhu v rozšírení sumy odškodnenia. Dňa 31. 1. 2003 súd zastavuje konanie voči žalovanému v II. rade a súčasne pripúšťa jeho vstup do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. 12. 2. 2003 súd zisťuje aktuálny výpis z obchodného registra vedľajšieho účastníka. 13. 6. 2003 opravuje výrok uznesenia o pripustení vedľajšieho účastníka na subjekt Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s. Dňa 7. 7. 2003 súd vytyčuje termín pojednávania na 22. 9. 2003. Na pojednávaní dňa 22. 9. 2003 súd pripúšťa rozšírenie žalobného petitu, konanie v časti príslušenstva zastavuje. Pojednávanie odročené na neurčito z dôvodu podania návrhu žalobcu na zámenu účastníkov konania na strane vedľajšieho účastníka. 30. 9. 2003 doručený návrh žalobcu na zámenu vedľajšieho účastníka, kde navrhuje vstup Slovenskej kancelárie poisťovateľov. 22. 9. 2003 vypracované uznesenie o pripustení rozšírenia žalobného petitu a zastavení konania v časti príslušenstva. 18. 3. 2004 vytýčený termín pojednávania na 19. 4. 2004. 19. 4. 2004 termín pojednávania odročený na neurčito pre neprítomnosť zákonnej sudkyne. 22. 4. 2004 súd žiada OÚ PZ SR Bratislava III o zapožičanie vyšetrovacieho spisu ČVS: OÚV-47/03-SC-98/De. 14. 6. 2004 vytýčený termín pojednávania na 29. 9. 2004. 29. 9. 2004 pojednávanie odročené na 6. 12. 2004. 6. 12. 2004 pojednávanie odročené na deň: 16. 2. 2005. Obe pojednávania boli meritórne pojednávania, na ktorých sa uskutočnil výsluch účastníkov konania.“

V závere vyjadrenia okresný súd uvádza, že „Predmet sporu je právne i skutkovo pomerne náročný, keďže predmetom konania je mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a za sťažené spoločenské uplatnenie, ktoré utrpel žalobca v spojení s dopravnou nehodou. Skutková náročnosť vyplýva zo zložitosti skutkových zistení v súvislosti s vyšetrením dopravnej nehody. Žaloba sa opiera o objektívnu zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla. Výška odškodnenia je odvislá od znaleckých zistení, resp. od odborného posúdenia, ku ktorému sa súd zatiaľ nedopracoval. K dĺžke konania prispela jednak nečinnosť súdu počas dočasného pridelenia zákonného sudcu na Krajský súd v Bratislave ale i úkony samotných účastníkov v súvislosti so zmenou účastníka konania, čiastočným späťvzatím žaloby, resp. zmena osoby vedľajšieho účastníka. Na dĺžku konania má priamy vplyv i skutočnosť, že žalobca doplnil dôkazy o ktoré sa opiera pre úspešnosť svojej žaloby až dňa 21. 5. 2004“.

Súčasťou vyjadrenia okresného súdu je aj stanovisko zákonného sudcu, v ktorom sa uvádza:

„S poukazom na zhorauvedené mám za to, že pri všetkej pracovnej vyťaženiosti (množstvo vecí v oddelení vrátane plného nápadu vecí počas 5 mesiacov stáže sudcu na odvolacom súde, nepredvídanej práceneschopnosti v dôsledku komplikovanej zlomeniny nohy, riadneho využívania pojednávacích dní 2 x v týždni, následne písania rozhodnutí a v neposlednom rade odbúravania reštančných vecí v oddelení, sudca konal plynulo i keď Ústavný súd tieto objektívne príčiny neberie do úvahy. To som ešte nespomínala čerpanie riadnej dovolenky na oddych, na ktorú má sudca zo zákona nárok a ktorú si často krát ani nemá možnosť vyčerpať práve z dôvodov zhorauvedených.

Dávam však do pozornosti samotný návrh advokátky Dr. V., a to poukazom na pôvodné označenie odporcu v 2. rade ako subjektu bez právnej subjektivity, ďalej návrh v časti príslušenstva pohľadávky, ktorý dľa notoricky známych judikátov nemá oporu v zákone (navyššie v prípade aktuálnosti bol aj neúplný), s ktorými vecami sa musel súd prvého stupňa vysporiadať. Takisto v priebehu konania došlo k zmene návrhu v súvislosti s nárokovanou výškou a k doloženiu nových listinných dôkazov.

Je pozoruhodné i to, že advokátka splnomocnila na zastupovanie v konaní advokátskeho koncipienta, ktorý nebol schopný riadne predniesť návrh a žiadal o odročenie z dôvodu svojej nepripravenosti. Na ďalšom pojednávaní druhý advokátsky koncipient bol súdom 3 x vyzvaný na pojednávaní, aby konečne riadne predniesol návrh, kým k tomuto úkonu vôbec došlo.

V neposlednom rade sudca upozornil predsedu súdu na neprimeraný počet pridelených vecí v oddelení 7 C v zmysle § 30 ods. 3 zák. č. 385/2000 Z. z.“

Podaním doručeným ústavnému súdu 3. februára 2005 sa právna zástupkyňa sťažovateľa vyjadrila k stanovisku okresného súdu a zákonného sudcu, v ktorom sa okrem iného uvádza, že:

«Predseda OS Bratislava III JUDr. B. T. vo svojom vyjadrení uvádza, „že žalobca doplnil dôkazy, o ktoré sa opiera pre úspešnosť svojej žaloby až dňa 21. 5. 2004“. S týmto jeho tvrdením si dovoľujem nesúhlasiť, lebo ťažiskové dôkazy, na ktorých bol návrh založený (...), boli označené a priložené už pri podaní pôvodného prvého návrhu zo dňa 30. 04. 2001.

Dňa 21. 5. 2004 bol ako ďalší dôkaz označená a poskytnutá súdu Zápisnica o rokovaní č. 400-1131-106/2003-3 o posudzovaní zdravotného stavu na účely invalidity. Keďže uznanie poškodeného za invalidného nie je obsiahnuté v žiadnom právnom predpise ako podmienka na priznanie mimoriadneho zvýšenia odškodnenia za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, nemôže ísť o dôkaz rozhodujúci o úspešnosti, či neúspešnosti v spore, aj keď svoju výpovednú hodnotu nesporne má.

Sudkyňa JUDr. V. L. vo svojom vyjadrení zo dňa 10. 12. 2004 uvádza že „v priebehu konania došlo k zmene návrhu v súvislosti s nárokovanou výškou a k doloženiu nových listinných dôkazov“. K tomuto musím povedať, že navrhovateľ doložil ako nové listinné dôkazy len výpis z obchodného registra vedľajšieho účastníka a už hore spomenutú Zápisnicu o rokovaní č. 400-1131-106/2003-3 o posudzovaní zdravotného stavu na účely invalidity, ktorá ale nemohla byť predložená skôr, lebo posudzovanie zdravotného stavu poškodeného, ktoré je v nej zachytené, sa uskutočnilo až v roku 2003.

Navrhovateľ na výzvu súdu vždy v lehote súdom uloženej odstránil všetky nedostatky, ktoré súd podaniu vytýkal, pričom zmeny v obchodnom mene vedľajšieho účastníka nastali objektívne, bez pričinenia navrhovateľa, taktiež ako prechod zodpovednosti na Slovenskú kanceláriu poisťovateľov, ktorý nastal zo zákona.

Pokiaľ ide o vyjadrenie sudkyne, že „advokátka splnomocnila na zastupovanie v konaní advokátskeho koncipienta, ktorý nebol schopný riadne predniesť návrh a žiadal o odročenie z dôvodu svojej nepripravenosti“, uvedené tvrdenie sa nezakladá na pravde. Sudca vyzval PZN (právneho zástupcu sťažovateľa, pozn. ústavného súdu), aby sa vyjadril k obsahu vyšetrovacieho spisu Policajného zboru, ktorý bol pripojený k súdnemu spisu tesne pred pojednávaním, pričom o tejto skutočnosti nemal navrhovateľ vedomosť. Následne ho sudkyňa poučila, že sa môže s asi 50 stranovým spisom oboznámiť hneď na pojednávaní a okamžite sa vyjadriť k jeho obsahu, čo tento z pochopiteľných dôvodov odmietol, pričom žalobný návrh predniesol. (...)

Pokiaľ ide o vyjadrenie sudkyne, že „druhý advokátsky koncipient bol súdom 3 x vyzvaný, aby konečne riadne predniesol návrh, kým k tomuto úkonu vôbec došlo“, chcem vysvetliť, že tento koncipient bol mierne zaskočený touto požiadavkou súdu, keďže mal za to, že žalobný návrh bol prednesený na predchádzajúcom pojednávaní, na ktorom sa zúčastnil ako verejnosť a predpokladal, že prvá otázka bude smerovať na vyšetrovací spis Policajného zboru, keďže pri požiadavke na vyjadrenie voči nemu sa skončilo predchádzajúce pojednávanie. Po nahliadnutí do svojich poznámok požiadavke súdu vyhovel a v pojednávaní sa bez ďalších problémov pokračovalo ďalej. (...) sám Okresný súd priznal vo svojej odpovedi na sťažnosť na prieťahy v konaní, že k prieťahom v konaní došlo, pričom dávam súdu do pozornosti, že odpovedané bolo až takmer 2 roky po podaní sťažnosti (jeden rok a deväť mesiacov).»

Obsah spisu okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené vo vyjadrení predsedu okresného súdu z 13. januára 2005, a preto ústavný súd poukazuje len na úkony v ňom uvedené, ktoré považuje za preukázané. Pri celkovom posúdení, či došlo k zbytočným prieťahom v konaní, však ústavný súd prihliadol na celý obsah predloženého spisu a zohľadnil ďalšie okolnosti, ktoré z neho vyplývali.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“.

Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Samosudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

1. Ústavný súd konštatuje, že predmetom konania pred okresným súdom je nárok sťažovateľa, ktorý sa domáhal „... *mimoriadneho zvýšenia náhrady za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 3 618 000,- Sk podľa ust. § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. v platnom znení*“.

Takéto konania možno vo všeobecnosti hodnotiť ako konania zložité po faktickej stránke (nie však po stránke právnej), pričom táto zložitosť je zväčša spojená s potrebou vykonať znalecké dokazovanie, ku ktorému okresný súd doteraz nepristúpil. Vychádzajúc z doterajšieho priebehu konania v predmetnej veci (nezaobranie sa jej meritom do septembra 2004) ústavný súd nemôže pripísať zdĺhavý postup konania na vrub faktickej náročnosti prerokovávanej veci. Preto ústavný súd nemohol akceptovať vyjadrenie okresného súdu, ktorý označil uvedený spor „*za právne a skutkovo pomerne náročný*“,

pretože „výška odškodnenia je závislá od znaleckých zistení, resp. od odborného posúdenia“, a to okrem iného aj z dôvodu, ktorý vyplýva z vyjadrenia okresného súdu k sťažnosti z 13. januára 2005, v ktorom sa uvádza, že k samotnému znaleckému dokazovaniu sa „súd zatiaľ nedopracoval“.

Vzhľadom na to zložitosť veci (predmet, skutková a právna povaha sporu) nemohla mať podľa názoru ústavného súdu žiadny vplyv na dĺžku konania pred okresným súdom.

2. Ďalším kritériom pri vyhodnocovaní, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka súdneho konania.

Hoci ústavný súd na jednej strane konštatuje sťažovateľov aktívny prístup k súdnemu konaniu a záujem oň, o čom svedčí jeho účasť na všetkých uskutočnených pojednávaniach, pravidelné nahliadanie do spisu, urgovanie urýchlenia priebehu konania, na druhej strane zistil, že doterajšia doba konania bola ovplyvnená aj jeho úkonmi a správaním (resp. jeho právneho zástupcu).

Ústavný súd v správaní sťažovateľa zistil tieto skutočnosti, ktoré mali vplyv na celkovú dĺžku konania:

- viackrát upravoval okruh účastníkov konania (napr. v žalobnom návrhu nesprávne označil Slovenskú poisťovňu, a. s., ako žalovanú v II. rade, hoci mohla v konkrétnom spore vystupovať iba ako vedľajší účastník),

- predložil splnomocnenie na zastupovanie v konaní pred všeobecným súdom, ktoré malo vady,

- žalobný návrh, resp. jeho zmeny nepredložil okresnému súdu v dostatočnom množstve rovnopisov,

- prostredníctvom právneho zástupcu viackrát menil žalobný návrh,

- pojednávanie uskutočnené 22. septembra 2003 bolo odročené na neurčito z dôvodu sťažovateľovho návrhu na zámenu na strane vedľajšieho účastníka.

Na niektoré z týchto skutočností poukázali aj predseda okresného súdu a zákonná sudkyňa vo vyjadrení k sťažnosti z 13. januára 2005 a odôvodňovali nimi doterajšiu dĺžku konania.

Ako ďalší dôvod prietáhov označil okresný súd to, „že žalobca doplnil dôkazy, o ktoré sa opiera pre úspešnosť svojej žaloby až dňa 21. 5. 2004“, čo ale ústavný súd neakceptoval. Z obsahu spisu, ako aj z vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa k stanovisku okresného súdu totiž vyplýva, že „dôkazy, na ktorých bol návrh založený, teda *Oznámenie o úraze, Uznesenie vyšetrovateľa o zastavení trest. stíhania zo dňa 1. 6. 1998, Správa pre ošetrojúceho lekára z 15. 12. 1997, Posudok o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia boli (...) priložené už pri podaní pôvodného prvého návrhu zo dňa 30. 04. 2001*“. Ďalší dôkaz, zápisnica o rokovaní o posudzovaní zdravotného stavu na účely invalidity, bol predložený 21. mája 2004. Sťažovateľ poukazuje na to, že zápisnica nemohla byť predložená skôr, „lebo posudzovanie zdravotného stavu poškodeného, ktoré je v nej zachytené, sa uskutočnilo až v roku 2003“, t. j. po podaní žalobného návrhu.

V súvislosti s procesnými úkonmi účastníkov konania ústavný súd už vyslovil, že využitie možností daných sťažovateľovi Občianskym súdnym poriadkom na uplatňovanie a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie konania, ale nemožno ho kvalifikovať ako postup súdu, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (napr. II. ÚS 31/01, I. ÚS 81/03). Zároveň dĺžku konania, ktorá je dôsledkom úkonov jeho účastníkov alebo ich nečinnosti, nemožno považovať za dôvod na vyslovenie zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 41/00, I. ÚS 81/03).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd pri hodnotení postupu sťažovateľa zobral do úvahy, že ako účastník súdneho konania má síce právo na tie procesné úkony, ktoré v jeho priebehu urobil (t. j. viacnásobné modifikácie žalobného nároku, úprava okruhu žalovaných), avšak tieto procesné úkony mali dopad na doterajší priebeh konania, a nie v zanedbateľnej miere mohli ovplyvniť postup okresného súdu pri rozhodovaní vo veci samej.

Ústavný súd opakovane judikoval, že nedostatky žaloby ani iné skutočnosti na strane sťažovateľa majúce vplyv na predĺženie konania samy osebe nevyklučujú zodpovednosť súdu za zbytočné prieťahy v konaní spôsobené jeho nesprávnym či neefektívnym postupom, alebo dokonca nečinnosťou (obdobne I. ÚS 21/00, III. ÚS 193/03).

Z uvedeného vyplýva, že na doterajšiu dĺžku napadnutého konania malo vplyv aj správanie sťažovateľa. Na posúdenie, v akej miere malo jeho správanie vplyv v danej veci na dĺžku posudzovaného konania, bolo ešte potrebné preskúmať postup okresného súdu.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v posudzovanom konaní, ústavný súd prihliadal na ustanovenie § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Okresný súd už v auguste 2001 (žaloba bola doručená okresnému súdu v júni 2001), po zaobstaraní vyjadrenia protistrán prvýkrát nariadil termín pojednávania až na 28. január 2002 (z dôvodu stáže zákonnej sudkyne na vyššom súde). Dňa 22. novembra 2001 okresný súd tento termín pojednávania pre pokračovanie zákonnej sudkyne v tejto stáži zrušil. Ďalším úkonom okresného súdu bola až výzva zo 6. decembra 2002 na odstránenie väd žalobného návrhu v časti príslušenstva pohľadávky, ako aj väd predloženého plnomocenstva na zastupovanie a na predloženie potrebného počtu rovnopisov podaní. Ako vyplýva z uvedeného, okrem toho, že okresný súd bol po dobu 1 a štvrt' roka nečinný (až na zrušenie nariadeného termínu pojednávania v novembri 2001), začal sa nedostatkami žalobného návrhu zaoberať až po tom, ako už raz vo veci nariadil termín pojednávania.

Ešte podaním z 10. apríla 2002 vzal sťažovateľ svoju žalobu čiastočne späť a zároveň žiadal, aby okresný súd pripustil vstup Slovenskej poisťovne, a. s., do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaného. Okresný súd tak urobil uznesením č. k. 7 C 110/01-31 z 31. januára 2003, z ktorého vyplýva, že do jeho obsahu zahrnul aj tú skutočnosť, *«že v priebehu konania došlo k zmene obchodného mena navrhovaného*

subjektu na „Allianz Slovensko, a. s.“». Následne prípisom z 12. februára 2003 okresný súd vyzval sťažovateľa na predloženie aktuálneho výpisu z obchodného registra týkajúceho sa vedľajšieho účastníka, podľa ktorého jeho obchodné meno bolo „Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s.“. Tento výpis bol doručený okresnému súdu 24. februára 2003. Okresný súd vyššie označeným uznesením pripustil vstup do konania vedľajšieho účastníka, ktorého označil nesprávnym obchodným menom. Preto 13. júna 2003 vydal opravné uznesenie vo veci.

Prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo 22. septembra 2003, t. j. až po viac ako 2 rokoch od podania žalobného návrhu, a to podľa ústavného súdu v dôsledku jednak nečinnosti, resp. nesprávnej nečinnosti okresného súdu, ale jednak aj v dôsledku procesných úkonov sťažovateľa. Na tomto pojednávaní okresný súd pripustil zmenu žalobného petitu a zastavil konanie v časti príslušenstva pohľadávky. Dňa 21. októbra 2003 okresný súd písomne vyhotovil uznesenie. V období od 21. októbra 2003 do 17. marca 2004, keď okresný súd nariadil termín pojednávania na 19. apríl 2004 (t. j. v trvaní 5 mesiacov), okresný súd nevykázal žiadnu procesnú činnosť.

Pojednávanie nariadené na 19. apríl 2004 bolo po vyvolaní veci, skonštatovaní účasti všetkých účastníkov konania, výzve na doplnenie dokazovania a prijatí návrhu na dokazovanie (pripojenie vyšetrovacieho trestného spisu) z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu odročené na neurčito.

Na zatiaľ posledných troch uskutočnených pojednávaniach (29. septembra 2004, 6. decembra 2004 a 16. februára 2005) sa vykonávalo dokazovanie vo veci. Pojednávanie uskutočnené 16. februára 2005 bolo odročené na 13. apríl 2005.

Ústavný súd zistil celkový rozsah zbytočných prietahov z celkovej doby trvania konania [t. j. 3 roky a 8 mesiacov (spočívajúci iba v nečinnosti okresného súdu)] v trvaní 1 roka a 8 mesiacov.

Obranu okresného súdu, podľa ktorej uvedené priet'ahy spočívajú v objektívnych skutočnostiach, ako je „*stáž sudcu na odvolacom súde*“ a „*neprimeraný počet pridelených vecí v oddelení*“ zákonnej sudkyne, ktoré mali byť objektívnymi príčinami spôsobujúcimi priet'ahy v konaní, ústavný súd neakceptoval.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 18/98, I. ÚS 142/03, II. ÚS 69/04 a iné) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadala o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní, ktoré je na ňom vedené pod sp. zn. 7 C 110/01, došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho označených práv.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza s'ťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo veci samej.

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie“.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Podľa § 56 ods. 5 citovaného zákona ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ v sťažnosti žiadal aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 150 000 Sk, ktoré žiada priznať „za účelom zmiernenia nemajetkovej ujmy“.

Ústavný súd považoval v tomto prípade výrok o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a prikázanie povinnosti okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 7 C 110/01 konal, za dostatočnú ochranu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Do úvahy zobral hlavne dĺžku celého súdneho konania (3 roky a 8 mesiacov) a správanie sťažovateľa. Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, že sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ktoré si uplatnil v sume 150 000 Sk, nepriznal.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť účastníkovi konania, aby úplne alebo čiastočne uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. V danom prípade ústavný súd úspešnému sťažovateľovi úhradu trov konania nepriznal, pretože si ju právna zástupkyňa neuplatnila a trovy konania ani nevyčíslila.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2005